

กฎหมายเกี่ยวกับอาวุธปืน

๑. ความหมายของอาวุธปืน

“อาวุธปืน” หมายถึงเครื่องมือที่ใช้ยิง ไปทำอันตรายร่างกายถึงสาหัสได้

ปืนที่ไม่อาจทำอันตรายร่างกายถึงสาหัสได้โดยสภาพ เช่น ปืนเด็กเล่น ไม่ใช่อาวุธปืนตามความหมายของกฎหมาย ตามกฎหมายเรียกว่า “สิ่งเทียมอาวุธปืน”

ปืนที่ใช้ยิงไม่ได้ เช่น ชำรุด ถือเป็น “ส่วนหนึ่งของอาวุธปืน” แต่พลุสะกดส่องแสง แบบเอ็ม ๔๕ AI ไม่มีสภาพเป็นเครื่องกระสุนปืน และไม่มีสภาพเป็นอาวุธ แต่ถ้ามีไว้โดยไม่ได้รับอนุญาตก็มีความผิดเช่นกัน

ส่วนหนึ่งส่วนใดของอาวุธปืนตามกฎหมายให้ถือเป็นอาวุธด้วย เช่น

- ๑) ถ้ำกลี๋อง
- ๒) เครื่องลูกเลื่อน หรือส่วนประกอบสำคัญของเครื่องลูกเลื่อน
- ๓) เครื่องลั่นไก หรือส่วนประกอบสำคัญของเครื่องลั่นไก
- ๔) เครื่องส่งกระสุน ช่องกระสุน หรือส่วนประกอบสำคัญของสิ่งเหล่านี้ แต่พานท้ายปืน

สายสะพาน ไม้ประดับด้ามปืน ไม่ใช่อาวุธปืน

๒. การขออนุญาต

ประชาชนจะมีและใช้อาวุธปืนต้องขออนุญาตต่อนายทะเบียน สำหรับคนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพฯ ยื่นคำร้องขอที่กองทะเบียน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

สำหรับคนที่มีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัดให้ยื่นคำร้องขอต่อนายทะเบียนท้องที่

การขออนุญาตมีและใช้อาวุธปืนต้องขอเพื่อ

- ป้องกันตัวหรือทรัพย์สินของตน
- สำหรับใช้ในการกีฬาหรือล่าสัตว์

๓. ความผิดเกี่ยวกับอาวุธปืน

การกระทำผิดเกี่ยวกับอาวุธปืนเหล่านี้ ได้แก่

- ๑) ทำ โดยมีได้รับอนุญาต
- ๒) ชื้อ โดยมีได้รับอนุญาต
- ๓) มี โดยมีได้รับอนุญาต
- ๔) ใช้ โดยมีได้รับอนุญาต
- ๕) สั่ง เข้ามาจากนอกราชอาณาจักร โดยมีได้รับอนุญาต
- ๖) นำ เข้ามาจากนอกราชอาณาจักร โดยมีได้รับอนุญาต

ความผิดทั้ง ๖ ประการ ถ้าเป็นเพียงเกี่ยวกับ “ส่วนหนึ่งส่วนใดของอาวุธปืน” หรือ “มีกระสุนปืน” ก็ถือว่ามีความผิดเช่นเดียวกัน

ผู้ที่ไม่ได้รับอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืน แต่ครอบครองอาวุธปืนที่เป็นของผู้อื่นซึ่งได้รับอนุญาตให้มีและใช้ตามกฎหมายก็มีความผิดเช่นกัน

คำว่า “มีอาวุธปืน” หมายถึง มีกรรมสิทธิ์หรือมีไว้ครอบครอง

“มีกรรมสิทธิ์” หมายถึง เป็นเจ้าของอาวุธปืน

“มีไว้ในครอบครอง” หมายถึง ยึดอาวุธปืนโดยมีเจตนายึดถือเพื่อตน

“ยึดถือ” หมายถึง กิริยาที่รับ ถือ หรือเอามารักษาไว้

“ยึดถือเพื่อตน” หมายถึง กิริยาที่จับ ถือ หรือเอาอาวุธปืนมารักษาไว้ในลักษณะที่แสดงอาการหวงการยึดถือเพื่อตนนี้ไม่จำเป็นต้องเป็นการยึดถือไว้โดยเป็นเจ้าของเสมอไป

การรับฝากปืนจากผู้อื่นในระยะเวลาอันสั้น หรือการเอาปืนของผู้อื่นมาถือไว้ชั่วคราวไม่ถือว่ามิอาวุธปืนไว้ในครอบครอง

๔. การครอบครองปืนของผู้อื่น

การครอบครองปืนของผู้อื่นที่ไม่ผิดกฎหมายมี ๓ กรณีคือ

(๑) ผู้ครอบครองอาวุธปืนที่ชอบด้วยกฎหมายของผู้อื่น เท่าที่จำเป็นเพื่อรักษาอาวุธนั้นมีให้สูญหาย และผู้ครอบครองนั้นจะต้องมีคุณสมบัติที่จะมี และใช้อาวุธปืนได้ เช่น

- บิดานายคำ เป็นผู้ได้รับอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืน ต่อมาบิดานายคำตาย นายคำจึงครอบครองอาวุธปืนนั้น เพื่อรอแจ้งการตายภายในกำหนด ๓๐ วัน นับแต่วันที่ทราบการตาย และขอรับมรดกของบิดา ดังนี้ นายคำไม่มีความผิด

- เก็บอาวุธปืนมีทะเบียนได้ ตั้งใจว่าจะนำไปมอบให้นายทะเบียน ก็ถูกจับก่อน ดังนี้ไม่มีความผิด แต่ถ้าผู้เก็บอายุแค่ ๑๕ ปี (ยังมีอาวุธปืนไม่ได้) หรือปืนที่เก็บได้เป็นปืนเถื่อน ดังนี้ถ้าผู้เก็บได้เอามาใช้ก็มีความผิดด้วย

(๒) ครอบครองอาวุธปืนของทางราชการทหารและตำรวจ และของหน่วยราชการและรัฐวิสาหกิจ

(๓) ครอบครองอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนประจำเรือเดินทะเล รถไฟ และอากาศยานตามปกติได้แสดงและให้พนักงานศุลกากรตรวจสอบตามกฎหมายแล้ว

หมายเหตุ ควรสังเกตว่ากฎหมายยกเว้นให้แต่อาวุธปืนของทางราชการหรือรัฐวิสาหกิจมิได้ยกเว้นแก่ตำรวจหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ

๕. การพกพาอาวุธปืน

กฎหมายห้ามมิให้บุคคลพกพาอาวุธปืนติดตัวไปในเมือง หมู่บ้านหรือทางสาธารณะโดยไม่ได้รับอนุญาตให้มีอาวุธปืนติดตัว เว้นแต่เป็นกรณีมีติดตัวเมื่อมีเหตุจำเป็นและเร่งด่วนตามสมควรแก่พฤติการณ์ เช่น ถู้อปืนติดตามคนร้าย หรือไฟไหม้บ้านต้องขนของและปืนหนีออกจากบ้าน หรือต้องพกปืนเพื่อป้องกันตัว เพราะนำเงินจำนวนมากติดตัวไปต่างจังหวัด เป็นต้น

แต่มีข้อสังเกตว่า ไม่ว่าในกรณีใดกฎหมายห้ามเด็ดขาดมิให้พาอาวุธปืนไปโดยเปิดเผย หรือพาไปในชุมชนที่ได้จัดให้มีขึ้นเพื่อมัสการ การรื่นเริงการมหรสพหรือการอื่นใด หมายความว่าถึงแม้จะมีใบอนุญาตให้มีอาวุธปืนติดตัวก็ตาม ก็ไม่สามารถพกพาอาวุธปืนโดยเปิดเผย หรือพาไปในชุมชนที่จัดให้มีขึ้น เพื่อการดังกล่าวแต่กฎหมายไม่ห้ามสำหรับเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ทหารและตำรวจซึ่งอยู่ในระหว่างการปฏิบัติหน้าที่ หรือประชาชนผู้ได้รับมอบหมายให้มีหรือใช้อาวุธปืนซึ่งอยู่ในระหว่างการช่วยเหลือราชการ และมีเหตุจำเป็นต้องมีและใช้อาวุธปืนในกรณีนั้น

สำหรับผู้มีอำนาจออกใบอนุญาตให้พกพาในกรุงเทพฯ คือ ผู้บัญชาการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ในต่างจังหวัดคือ ผู้ว่าราชการจังหวัด

๖. การมีอาวุธปืนเพื่อเก็บ

ผู้ใดประสงค์จะมีอาวุธปืนไว้เพื่อเก็บก็ต้องขออนุญาตด้วย การเก็บในที่นี้หมายถึง การมีไว้โดยไม่ใช้อาวุธปืนนั้น เช่น การเก็บไว้เป็นที่ระลึก เป็นต้น

การมีอาวุธปืนเพื่อเก็บ

“การเก็บ” ในที่นี้หมายถึง การมีไว้โดยไม่ใช้อาวุธปืนนั้น เช่น การเก็บไว้เป็นที่ระลึก เป็นต้น ซึ่งผู้ใดที่ต้องการจะมีอาวุธปืนไว้เพื่อเก็บก็จำเป็นต้องขออนุญาตจากทางราชการด้วย โดยผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพฯ ให้ไปขอใบอนุญาตมีอาวุธปืนไว้เพื่อเก็บ ณ กองทะเบียน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ส่วนคนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในต่างจังหวัดให้ยื่นขอใบอนุญาตต่อนายทะเบียนท้องถิ่น

ใบอนุญาตให้มีอาวุธปืนไว้เพื่อเก็บ จะออกให้แก่อาวุธปืนดังต่อไปนี้เท่านั้น คือ

- ๑) อาวุธปืนที่นายทะเบียนเห็นว่าชำรุดจนใช้ไม่ได้
- ๒) อาวุธปืนแบบพื้นสมับ เช่น ปืนที่ใช้ในสมัยโบราณ, ปืนที่เป็นของเก่าแก่
- ๓) อาวุธปืนที่เป็นรางวัลจากการแข่งขันยิงปืนในทางราชการ

เพราะฉะนั้นถ้าเป็นอาวุธปืนประเภทอื่นๆ นอกเหนือจากที่กล่าวมานี้ย่อมไม่ได้รับอนุญาตให้มีไว้เพื่อเก็บ นอกจากนี้แล้วกฎหมายยังมีข้อห้ามเกี่ยวกับอาวุธปืนที่มีไว้เพื่อเก็บอีกด้วย คือ

- ๑) ห้ามมิให้ยิงอาวุธปืนนั้น
- ๒) ห้ามมิให้มีเครื่องกระสุนที่จะใช้สำหรับอาวุธปืนที่จะมีไว้เพื่อเก็บ

หมายเหตุ ผู้ใดที่มีอาวุธไว้เพื่อเก็บโดยมิได้รับอนุญาต ถือว่ามีความผิดต้องได้รับโทษตามกฎหมาย

๗. การขออนุญาต

การที่ประชาชนจะมีหรือใช้อาวุธปืนได้โดยถูกกฎหมายนั้นจำเป็นที่จะต้องขออนุญาตจากทางราชการก่อนซึ่งเมื่อทางราชการอนุญาตแล้ว ก็จะได้ถือใบอนุญาตให้ไป ใบอนุญาตเกี่ยวกับอาวุธปืนที่สำคัญ ได้แก่

๑) ใบอนุญาตให้ซื้ออาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนส่วนบุคคล (แบบ ป.๓)

๒) ใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธและเครื่องกระสุนปืนส่วนบุคคล (แบบ ป.๔) มี ๒ ประเภทด้วยกัน ได้แก่

๑) ใบอนุญาตแบบชั่วคราว มีอายุ ๖ เดือนนับแต่วันที่ออกใบอนุญาตเท่านั้น

๒) ใบอนุญาตแบบถาวร ใช้ได้ตลอดเวลาที่ผู้ได้รับใบอนุญาตยังเป็นเจ้าของอาวุธปืนนั้นอยู่

- **สถานที่ราชการขออนุญาต** สำหรับผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพฯ ให้ยื่นขออนุญาตต่อนายทะเบียน ณ กองทะเบียน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ส่วนผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ที่ต่างจังหวัดให้ยื่นคำร้องขอต่อนายอำเภอท้องที่

เมื่อได้ยื่นคำร้องขอใบอนุญาตต่อทางราชการแล้ว นายทะเบียนก็จะพิจารณาว่า ควรจะออกใบอนุญาตให้ผู้ขอหรือไม่ ซึ่งมีข้อสังเกตที่สำคัญ ๆ ดังนี้

(๑) ในการออกใบอนุญาตให้มีหรือใช้อาวุธปืนนั้น จะออกให้ได้ใน ๓ กรณีเท่านั้น คือ

(๑) เพื่อใช้ในการป้องกันตนเองและทรัพย์สิน

(๒) เพื่อใช้ในการเล่นกีฬา

(๓) เพื่อใช้ในการยิงล่าสัตว์

ถ้าไม่เข้ากรณีในกรณีหนึ่งในสามกรณีนี้ทางราชการมักจะไม้ออกใบอนุญาตให้

(๒) ใบอนุญาตหนึ่งใบจะออกให้สำหรับอาวุธปืนหนึ่งกระบอกเท่านั้น

(๓) ทางราชการจะไม้ออกใบอนุญาตให้มีหรือใช้ ให้แก่อาวุธที่เป็นอาวุธสงคราม

(๔) ผู้ที่จะขอใบอนุญาตให้มีหรือใช้อาวุธปืนได้นั้นจะต้องเป็นบุคคลที่ไม่มีคุณสมบัติต้องห้ามตามกฎหมาย อาทิเช่น บุคคลที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ (อายุยังไม่ครบ ๒๐ ปีบริบูรณ์), บุคคลที่เป็นคนไร้ความสามารถ (คนวิกลจริต, คนจิตฟั่นเฟือน), บุคคลที่ไม่มีอาชีพและรายได้ คนจรจัด บุคคลผู้ไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง นอกจากนี้ทางราชการจะไม้ออกใบอนุญาตให้แก่บุคคลซึ่งมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในท้องที่ที่บุคคลนั้นขออนุญาตน้อยกว่าหกเดือน

- **ขั้นตอนในการออกใบอนุญาตให้มีหรือใช้อาวุธปืน** ในขั้นแรกนายทะเบียนจะออกใบอนุญาตให้ซื้ออาวุธ (แบบ ป.๓) และใบอนุญาตให้มีหรือใช้อาวุธปืนแบบชั่วคราว (แบบ ป.๔ ชั่วคราว) ให้ก่อน ทั้งนี้เพื่อที่จะให้ผู้ขออนุญาตไปจัดการหาซื้ออาวุธปืน และเครื่องกระสุนปืนมาให้พร้อมเสียก่อนโดยไม่ผิดกฎหมาย จากนั้นให้ผู้ขออนุญาตนำอาวุธปืนดังกล่าวไปให้นายทะเบียนตรวจสอบว่าอาวุธปืนและเครื่องกระสุนที่จะหามานั้น มีชนิดและขนาดตรงตามที่ระบุไว้ในแบบ ป. ๓ และ ป. ๔ ชั่วคราวหรือไม่ ถ้าตรงนายทะเบียนก็จะออกใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนเป็นอย่างถาวร (แบบ ป.๔ ถาวร) ต่อไป แต่ทั้งนี้จะ

ต้องนำเอาอาวุธปืนไปให้นายทะเบียนตรวจสอบภายใน ๖ เดือน นับแต่วันที่ได้ออกใบอนุญาตชั่วคราวให้ ถ้าเกินกำหนด ๖ เดือนดังกล่าวไป ต้องถือว่าผู้ขออนุญาตนั้นมียาเสพติด และเครื่องกระสุนปืนไว้ในความครอบครองโดยมิได้รับอนุญาต

หมายเหตุ กรณีที่ซื้ออาวุธจากเจ้าของที่ได้รับอนุญาตแล้ว ผู้ซื้อจะต้องไปขอรับใบอนุญาตให้ซื้ออาวุธปืนนั้น จากนายทะเบียนก่อน จากนั้นให้ผู้ขอซื้อนำใบอนุญาตให้ซื้อไปขอรับปืนจากผู้ขายได้เลย หรือจะไปหานายทะเบียนพร้อมกันทั้งผู้ซื้อและเจ้าของปืน ซึ่งนายทะเบียนก็จะทำการออกแบบ ป.๔ ให้ผู้ซื้อต่อไป

๘. การโอนอาวุธปืน

กฎหมายห้ามมิให้โอนอาวุธปืนให้แก่บุคคลที่ไม่ได้รับอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืน แม้ผู้โอนจะเป็นผู้ได้รับอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนได้ แต่ถ้าโอนอาวุธปืนให้แก่ผู้ที่ไม่มิใบอนุญาต ผู้โอนจะมีความผิด “การโอน” หมายถึง การโอนกรรมสิทธิ์อาวุธปืนของตนให้ผู้อื่นเป็นเจ้าของ

การรับโอนอาวุธปืนทางมรดก

ในกรณีที่เจ้าของอาวุธปืนซึ่งมิใบอนุญาตอยู่แล้วถึงแก่ความตายกฎหมายกำหนดให้ทายาทของผู้ตายหรือบุคคลอื่น ๆ ซึ่งมีอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือใบอนุญาตให้มี หรือใช้อาวุธปืนของผู้ตาย ไปแจ้งการตายของเจ้าของปืนให้นายทะเบียนทราบภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่รู้ถึงการตายของผู้ตาย ถ้าไม่มาแจ้งถือว่ามีความผิด ต้องโทษปรับไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท

สำหรับนายทะเบียนที่จะไปแจ้งการตายดังกล่าวได้ ได้แก่

- ๑) นายทะเบียนท้องที่ที่ออกใบอนุญาตให้มีหรือใช้อาวุธปืนนั้น
- ๒) นายทะเบียนท้องที่ที่ผู้ตายมีภูมิลำเนาอยู่
- ๓) นายทะเบียนท้องที่ที่ผู้แจ้งการตายมีภูมิลำเนาอยู่

เมื่อได้แจ้งการตายต่อนายทะเบียนแล้ว ให้ทายาทผู้ได้รับอาวุธซึ่งเป็นมรดกของผู้ตาย ไปติดต่อกับนายทะเบียนท้องที่ภายใน ๖ เดือน นับแต่วันที่ผู้ตาย (เจ้าของปืน) ถึงแก่ความตาย เพื่อขอรับใบอนุญาตใหม่ ทั้งนี้เพราะถึงแม้ว่าทายาทจะได้กรรมสิทธิ์ไปอาวุธปืนนั้นแล้วก็ตาม แต่ก็ยังถือว่าเป็นการมียาเสพติดในความครอบครอง โดยมิได้รับอนุญาต ซึ่งผิดกฎหมาย เพราะฉะนั้นจึงต้องยื่นคำร้องต่อนายทะเบียนท้องที่ เพื่อขอใบอนุญาตให้มี หรือใช้อาวุธปืน (แบบ ป.๔) ซึ่งทางราชการก็จะพิจารณาว่า ทายาทหรือผู้ขออนุญาตมีความสมควรที่ควรห้ามตามกฎหมายหรือไม่ ถ้าไม่มีก็จะได้ออกใบอนุญาตให้ต่อไป

๙. กรณีต้องแจ้งนายทะเบียน

- (๑) อาวุธปืนหายหรือถูกทำลายต้องแจ้งนายทะเบียนภายใน ๑๕ วัน
- (๒) ใบอนุญาตสูญหายหรือถูกทำลาย ต้องขอใบอนุญาตแทนภายใน ๓๐ วัน นับแต่ทราบเหตุการณ์สูญหาย หรือถูกทำลาย

(๓) ถ้าผู้ได้รับอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนตาย ทายาทต้องแจ้งนายทะเบียนภายใน ๓๐ วัน นับแต่ทราบวันตายของผู้ได้รับใบอนุญาต มิฉะนั้นมีความผิด

(๔) ผู้ได้รับอนุญาต ย้ายที่อยู่ ต้องแจ้งย้ายต่อนายทะเบียนภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันย้าย โดยต้องแจ้ง ๒ ที่คือแจ้งต่อนายทะเบียนท้องที่ที่ย้ายออกภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันย้ายออก และแจ้งต่อนายทะเบียนที่ย้ายเข้าภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ย้ายเข้า ใครไม่แจ้งมีความผิด

(๕) ผู้ได้รับใบอนุญาต หากกลายเป็นผู้ไม่มีสิทธิรับใบอนุญาตในภายหลัง เช่น กลายเป็นคนวิกลจริต หรือคนไร้ความสามารถ ต้องคืนอาวุธปืนและใบอนุญาตต่อนายทะเบียนโดยมิชักช้า มิฉะนั้นจะมีความผิด

(๖) ผู้ใดนำอาวุธปืนมาจากต่างประเทศ ต้องส่งมอบอาวุธปืนแก่พนักงานศุลกากร หรือแจ้งต่อนายทะเบียนท้องที่โดยมิชักช้า มิฉะนั้นจะมีความผิด

๑๐. การเพิกถอนใบอนุญาต

นายทะเบียนมีอำนาจเพิกถอนใบอนุญาตได้ ถ้าออกให้โดยหลงผิดหรือผู้ได้รับอนุญาตเป็นคนเคยต้องโทษมาก่อน เป็นต้น เมื่อเพิกถอนแล้วผู้ได้รับอนุญาตต้องมอบปืนและใบอนุญาตคืนแก่นายทะเบียน โดยไม่ชักช้า

อนึ่ง การให้ผู้อื่นใช้ใบอนุญาตหรือการใช้ใบอนุญาตของผู้อื่น มีโทษถึงจำคุก